

Slovenské vlastivedné múzeum v Bratislave, (1920) 1924 – 1940

Na čele úsilia zriadiť nové múzeum vlastivedného zamerania v Bratislave stál vládny komisár na ochranu pamiatok pri Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska a predseda Spolku Slovenského vlastivedného múzea architekt Dušan Jurkovič. Zasadnutie prípravného výboru sa konalo 16. decembra 1922 a členmi boli predsedovia šiestich vedeckých odborov. Organizačné zásady budúceho múzea schválila ustanovujúca schôdza o rok neskôr. Riadiacim orgánom spolkového múzea bol výbor s devätnástimi členmi. Na čele výboru stál predseda volený valným zhromaždením a širším prezídiom. Stanovy Spoločnosti Slovenského vlastivedného múzea (SVM) schválilo Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska v roku 1924.

Múzeum bolo založené na ustanovujúcom zhromaždení Spoločnosti SVM 16. marca 1924. Od svojho počiatku zápasilo s priestorovými a finančnými ťažkosťami. Kuratórium Zemedelského múzea (ZM) mu uvoľnilo núdzové priestory vo svojej ešte nedostavanej novej sídelnej budove v roku 1927 (v roku 1934 sa Slovenské vlastivedné múzeum definitívne nasťahovalo do budovy Zemedelského múzea na Vajanského nábr. 2 v Bratislave). Pri príležitosti slávnostného sprístupnenia zbierkového fondu SVM 4. mája 1930 v priestoroch múzejnej budovy Zemedelského múzea vydali aj *Sprievodcu sbierkami Slovenského vlastivedného múzea v Bratislave*.

Okrem výstavných priestorov obsadilo SVM celé tretie poschodie sídelnej budovy ZM, depozitáre a pracovne v podkroví a kancelárie na prvom poschodí. Expozície SVM obsahovali ukážky národopisných, prehistoricko-archeologických, historicko-archeologických, numizmatických a prírodovedných zbierok. Existenčné problémy troch múzeí s podobným zameraním vyústili v roku 1940 do zlúčenia; Slovenské vlastivedné múzeum sa zlúčilo so Zemedelským múzeom a s jeho autonómnou zložkou Lesníckym múzeom do jednej inštitúcie – Slovenského múzea.

Archívny fond SVM tvoria archívne dokumenty pôvodcu od jeho vzniku v roku 1924 až po jeho delimitáciu do Slovenského múzea v roku 1940. Fragmentárne sa v ňom nachádzajú dokumenty už od roku 1920, od obdobia prvých snáh o zriadenie celoslovenského múzea vlastivedného typu. Zachovaný materiál je torzovitý, chýbajú napríklad niektoré výročné správy, zápisnice zo zasadnutí, spisy, ktoré by dokumentovali činnosť jednotlivých odborov. Napriek tomu fond obsahuje dôležité dokumenty k vzniku, činnosti a zániku (delimitácii) inštitúcie, napríklad stanovy, zápisnice zo zasadnutí, korešpodenciu, správy o činnosti, dokumenty z hlavných múzejných činností, ako aj dokumenty k nadobúdaniu zbierok. Archívny

fond SVM je uložený v Archíve SNM na Žižkovej 18 v Bratislave a niektoré dokumenty sa nachádzajú aj v Slovenskom národnom archíve.

Viac pozri in:

Elena Machajdíková: Sprievodca po Archíve Slovenského národného múzea, Bratislava 2008.

Dostupné v predajniach SNM v Bratislave na Vajanského nábr. č. 2 a Žižkovej ul. č. 16.